

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з
післядипломною підготовкою

Силабус навчальної дисципліни
«Основи економіки фармації»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою М. Одеса, вул. О. Вадатурського, 37, 2-й поверх
Викладач(-і)	К.фарм.н., доц. Оксана БЕЛЯЄВА ст. викладач, Оксана СТЕПАНОВА
Контактна інформація	Е-mail: oksana.stepanova@onmedu.edu.ua Очні консультації: відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри Онлайн - консультації: з 14:30 до 17.00 кожного вівторка. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами вищої освіти буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - вивчення нормативної дисципліни є базові економічні закони та форми організації економічної діяльності, економічні відносини, що об'єктивно виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ та послуг у суспільстві, моделі поведінки економічних суб'єктів, проблеми оптимізації виробництва в умовах обмеженості ресурсів.

Мета вивчення дисципліни формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння економічних основ функціонування системи охорони здоров'я та фармацевтичного сектору, розкрити закономірності розвитку економічних процесів у галузі, навчити застосовувати економічні методи аналізу в професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Вивчення особливостей ринку охорони здоров'я;
2. Формування теоретичних основ розуміння закономірностей розвитку економічних процесів у галузі;
3. Вивчення основ економічного аналізу в охороні здоров'я, зокрема фармацевтичної галузі;
4. Формування теоретичних основ розуміння економічних засад функціонування системи охорони здоров'я та фармацевтичного сектору;
5. Набуття практичних навичок економічного мислення здобувачів;
6. Набуття практичних навичок аналізу економічної ситуації в фармацевтичній галузі.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- об'єкт, предмет, завдання та функції економіки
- сутність основних понять економічної теорії;
- методи дослідження економічних процесів і явищ;
- основні моделі сучасних економічних систем;
- основні економічні категорії та принципи функціонування системи охорони здоров'я;
- механізми й інструменти державного регулювання фармацевтичного сектору охорони здоров'я;
- моделі систем охорони здоров'я;
- функції держави в умовах ринкової економіки;
- поняття структури ринку;
- сутність і функції грошей;
- закони попиту та пропозиції;
- поняття конкурентного середовища;
- організаційно-правові форми закладів охорони здоров'я;
- види ресурсів закладів охорони здоров'я;
- сутність і види доходів та витрат в системі економіки охорони здоров'я;
- соціально-економічну характеристику трудових ресурсів;
- функції заробітної плати;
- методи формування, планування та управління собівартістю лікарських засобів;
- системи ціноутворення на лікарські засоби;
- економічну сутність категорії «послуга»;
- види та методи економічного аналізу в охороні здоров'я.

вміти:

- користуватися основними економічними термінами та поняттями у професійному спілкуванні;
- знаходити й використовувати основну економічну інформацію (довідкову, статистичну, нормативну) у сфері охорони здоров'я, зокрема фармації;
- описувати прості економічні процеси і явища у фармацевтичній діяльності;
- визначати фактори, що впливають на собівартість лікарських засобів і ефективність виробництва;
- використовувати норми чинного законодавства у сфері економіки охорони здоров'я;
- оцінювати ресурсне забезпечення діяльності фармацевтичних установ як закладів охорони здоров'я;
- застосовувати базові знання з економічних методів аналізу у фармацевтичній діяльності;
- формулювати висновки щодо економічної доцільності певних рішень у фармацевтичній практиці.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання.

Форми навчання: Дисципліна буде викладатись у формі лекцій, практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів.

Методи навчання:

Лекції : проблемні лекції , лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій, дискусії.

Практичні заняття: дискусія, диспут, бесіда, обговорення проблемних ситуацій, рольові ігри, вирішення кейсів, підготовка необхідної документації та її заповнення, підготовка доповідей здобувачами.

Самостійна робота: робота з методичними розробками, рекомендаціями, вказівками; розв'язання тестів, ситуаційних завдань; робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, нормативно-правовими актами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Економіка: сутність, методи, функції.

Об'єкт, предмет, функції економіки. Предмет, методи економічної теорії. Методи економічних досліджень. Економічні категорії та закони. Роль економічної теорії у розвитку суспільства. Сутність та основні види економічних потреб. Поняття та складові економічної системи. Типи економічної системи. Основні моделі сучасних економічних систем. Спільні риси та національні особливості розвитку економічних систем сучасних країн світу. Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики: предмет, мета та сучасні завдання. Місце, роль та значення системи охорони здоров'я в розвитку економіки держави. Моделі систем охорони здоров'я.

Тема 2. Основи функціонування ринкової економіки.

Ринок як економічна категорія. Поняття структури ринку. Види ринків. Виникнення грошей. Сутність і функції грошей. Грошова система: сутність, структура, види. Закони грошового обігу. Швидкість обігу грошей. Закон вартості: сутність і механізм дії. Функції закону вартості. Поняття попиту. Цінові та нецінові фактори, що впливають на попит. Закон попиту. Поняття пропозиції. Закон пропозиції. Взаємозв'язок попиту та пропозиції. Еластичність як поняття. Еластичність попиту за ціною. Еластичність попиту за доходом. Еластичність пропозиції. Конкуренція в системі охорони здоров'я. Особливості конкурентного середовища на фармацевтичному ринку.

Тема 3. Організаційно-економічні аспекти діяльності закладу охорони здоров'я.

Заклад охорони здоров'я: мета, особливості функціонування, організація господарської діяльності в сучасних умовах. Організаційно-правові форми закладів охорони здоров'я. Порівняльна характеристика організації господарської діяльності бюджетної установи та комунального некомерційного підприємства охорони здоров'я. Класифікація закладів охорони здоров'я. Організація підприємницької діяльності в охороні здоров'я.

Тема 4. Організаційно-економічні засади ресурсного забезпечення закладів охорони здоров'я.

Основні види ресурсів закладів охорони здоров'я за фізичним вмістом (матеріальні, людські, фінансові, інформаційні). Загальна характеристика ресурсів. Класифікація ресурсів. Ринок праці. Сутність відносин найму робочої сили. Трудовий ресурс, як рушійний фактор закладу охорони здоров'я. Показники ефективності використання трудових ресурсів (кількісні та якісні показники). Соціально-економічна характеристика трудових ресурсів. Функції заробітної плати. Державне та договірне регулювання заробітної плати.

Тема 5. Основи фінансування охорони здоров'я та фармацевтичного сектору.

Поняття доходу в економічному аналізі, його джерела і форми. Основні види та джерела доходів. Формування та розподіл доходів населення. Поняття витрат в економічному аналізі. Класифікація витрат. Основні джерела фінансування в системі охорони здоров'я. Державне регулювання в системі охорони здоров'я. Соціальний захист населення. Роль держави у забезпеченні доступності медичних і фармацевтичних послуг. Інструменти залучення фінансових ресурсів у сферу охорони здоров'я (приватизація, медичне страхування, соціальні внески, пільгове оподаткування). Державне соціальне медичне страхування.

Тема 6. Формування та оптимізація собівартості лікарських засобів.

Собівартість продукції: структура, види та методи обчислення. Управління собівартістю виробництва лікарських засобів. Порядок формування собівартості готової продукції. Визначення потреби у сировині й матеріалах для виготовлення лікарських засобів. Структура існуючої в Україні системи ціноутворення на лікарські засоби. Методичні підходи до формування роздрібних цін на лікарські засоби. Диференційоване ціноутворення на лікарські засоби.

Тема 7. Категорія «послуга» в системі ринкових відносин охорони здоров'я.

Ринок медичних та фармацевтичних послуг: основні поняття та інструменти, особливості

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

формування ринкових відносин у галузі охорони здоров'я. Економічна сутність категорії «послуга» в системі охорони здоров'я. Класифікація «послуг» ринку охорони здоров'я. Ознаки медичної/фармацевтичної послуги. Критерії якості медичної/фармацевтичної послуги. Привабливість медичної/фармацевтичної послуги на ринку охорони здоров'я.

Тема 8. Економічний аналіз діяльності у медичній і фармацевтичній галузях.

Сутність та завдання економічного аналізу діяльності медичного/фармацевтичного закладу в сучасних умовах. Види та методи економічного аналізу. Сучасні (специфічні) методи економічного аналізу медичній і фармацевтичній галузях. Клініко-економічний аналіз, як метод раціоналізації використання економічних ресурсів закладами охорони здоров'я. Формальний VEN-аналіз лікарських призначень.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Економіка охорони здоров'я [Текст]: [Підручник]/За заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. – Житомир: ТОВ «Видавничий дім “Бук-Друк”», 2021. – 288 с.
2. Економіка охорони здоров'я. Маркетинг медичних послуг : навчальний посібник для практичної підготовки здобувачів вищих закладів освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у галузі знань 22 Охорона здоров'я / І. А. Марчук. Вінниця : ВНМУ ім. М. І. Пирогова, 2023. 171 с.
3. Голованова І.А., Белікова І.В., Ляхова Н.О. Організація та економіка охорони здоров'я: навч. посіб. – Полтава, 2021, 236 с.
4. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д. е. н., проф. Л. Г. Мельника, д. е. н., проф. О. І. Корінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с.

Додаткова:

1. Гавриченко, Д., Козирева, О., Попова, Т. і Сергієнко, Л. Механізм фінансування охорони здоров'я України в умовах трансформацій. Financial and credit activity problems of theory and practice. 1, 42 (Бер 2022), 125–133. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3674>
2. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 р. №1503. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-realizatsii-prohramy-derzhavnykh-harantiimedychnoho-obsluhovuvannia-naseleattia-u-2025-rotsi-1503-241224>
3. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії : навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 240 с.
4. Borshch V.I. Health economics: methodological recommendations for the students. Odessa national medical university. Odessa: printing South, 2018. 128 p.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Міністерство охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://moz.gov.ua/>
3. Економіка України: веб-сайт. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
4. Електронний журнал «Ефективна економіка» URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee>
5. Нормативно-директивні документи МОЗ України: веб-сайт. URL: <http://mozdocs.kiev.ua>
6. Щотижневик «Аптека» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.apteka.ua/>
7. Державний реєстр лікарських засобів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsitesite.nsf/all/shlist?opendocument>.

ОЦІНЮВАННЯ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Поточний контроль: усне опитування, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних/кейс завдань та заповнення документації, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
 - Оцінка доповідей з теми заняття:
 - методи: оцінювання якості виконання доповіді здобувача
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка за одне семінарське заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, логічно висловлює й аргументує свої думки з теми заняття
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, добре висловлює й аргументує свої думки з теми заняття
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, висловлює думки з теми заняття з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної/кейс задачі, не висловлює думки з теми заняття.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять, підготовка доповідей.

Самостійна робота здобувачів полягає в опрацюванні матеріалу, а також в підготовці до виконання та захисту практичних робіт, підготовки до поточних та підсумкового контролю, виконанні тренувальних тестів, пошуку інформації з літературних джерел і мережі Internet.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра організації та економіки фармації з післядипломною підготовкою

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.